

İLLƏRİN GÖRÜŞÜ

Gəncə ədəbi mühitinin yetişdirdiyi insanlar haqqında yazı yazmaq həm məsuliyyətli, həm də şərəflidir. Şeyx Nizamının yurdunda əlinə qələm alan şair, yazıçı və ya jurnalist sözün hikmətinə, ecazkar qüvvəsinə, bütövlükdə söz sənətinə yüksək qiymət verir.

Poeziyasevrlərə Rübail adını tanımağa ehtiyac yoxdur. Bütün varlığı ilə uzun illər vətəninə, el-obasına sədaqətlə xidmət edən bu kövrək qəlbli, incə duyğulu, həssas ürəyi ilə insanlara məhəbbət, sevgi və xeyirxahlıq bəxş edən şair və alimi Gəncədə çətin ki, tanımayan ola.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Beynəlxalq "Rəsul Rza" mükafatçısı, Prezident təqaüdcüsü, əməkdar müəllim, uzun illər Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində yorulmadan çalışan, hazırda ADAU-nun professoru adını daşıyan, 12 şeir kitabının müəllifi.

Rübail Allahverdiyev erkən yaşlarında şeirə, poeziyaya həvəs göstərmişdir. Gəncə ədəbi həyatı, şəhərimizin qədim abidələri, təkrarsız gözəlliyi, yaşı bilinməyən xan çinarları, torpağının altı da üstü qədər sirli-soraqlı Gəncəmizin hər daşı, qayası, hətta suyu, havası belə şair qələmindən yan keçməyib.

Rübail yaradıcılığının zirvəsi olan ulu öndər Heydər Əliyevlə görüşləri haqqında xüsusi olaraq danışmaq istərdim.

Şairin ümummilli lider Heydər Əliyevlə ilk görüşü 1973-cü ilin aprel ayında baş tutmuşdur. O zaman Rübail Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun (hazırkı ADAU) partiya komitəsinin katibi vəzifəsində işləyirdi. Təhsil müəssisəsinin fəaliyyəti büro iclasında müzakirəyə qoyulmuşdu. Öz prinsipliliyi ilə seçilən partkomun bürodakı çıxışı bir çox qaranlıq məqamlara aydınlıq gətirdi. Büro iclasında yekun nitqi söyləyən Heydər Əliyev belə dedi:

"İnstitut partiya komitəsinin katibi cavandır, ona işində kömək etmək lazımdır". Bürodan sonra Heydər Əliyev gənc partiya komitə katibi ilə təxminən 30 dəqiqəlik dialoq apardı. Büro iclasının yekunları barədə 1973-cü il aprelin 17-də "Kommunist" qəzetində geniş məqalə çap edildi. İlk dəfə gələcək şairdə ulu öndərin obyektivliyi, qayğıkeşliyi və humanistliyi barədə dolğun təəssürat yarandı. Əbədiyaşar liderlə ikinci görüşü isə 1979-cu ilə təsadüf edirdi. Rübail özü xatirələrində yazır: *"1979-cu ildə ümummilli liderimiz Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adı alıb Gəncəyə qonaq gəlmişdi. Bu məqsədlə təşkil olunmuş ümumşəhər toplantısında çıxış etmək üçün dörd nəfər nəzərdə tutulmuşdu – şəhər partiya komitəsinin birinci katibi H.Həsənov, bəna*

I.Quliyev, fəhlə S.Babuçev və şəhər ziyalıları adından şair kimi mən. Bu görüşdə H.Əliyevə həsr etdiyim "Layihli mükafat" adlı şeirimi oxudum. Çıxışım və yazdığım şeir 1979-cu ildə "Kirovabad kommunisti" qəzetinin 187-ci sayında çap edildi..."

Rübail daha sonra yazır: **"Çıxışımın sonunda ulu öndər şeiri məndən aldı, təşəkkür etdi və köməkçisinə baxaraq dedi: "Bu görüş haqqında film olacaq, sən də (Rübail nəzərdə tutulur) özünü orada görəcəksən"**.

İllər ötdü, Heydər Əliyevin arzuladığı film ərəşəyə gəlməyə də, həmin illərdən xatirə olaraq qalmış tarixi bir şəkil Rübailin zəngin arxivini bu gün də bəzəyir.

Üçüncü görüş haqqında yazmadan əvvəl qeyd edim ki, bu görüş Azərbaycanın ağırlı-acılı günlərini yaşadığı dövrə —1991-ci ilə təsadüf edir.

18 mart 1991-ci ildə Bakıda Azərbaycan Yazıçıların 9-cu qurultayı keçirilirdi. Rübail də qurultay nümayəndələri arasındaydı. Heydər Əliyevin gərgin günləri idi. Təqiblər aman vermirdi. Bu zaman qəfildən bir neçə yazıçının əhatəsində Heydər Əliyev qurultaya gəlir. Nümayəndələr ulu öndərin rəyasət heyətində əyləşməsinə tələb etsələr də, Heydər Əliyev parterdə, nümayəndələr arasında oturmağa üstünlük verir.

Rübail üçüncü görüşü barədə yazır: *"Tənəffüs zamanı dahi şəxsiyyətə yaxınlaşdım, əl verib görüşdük və səmimi söhbət etdik. Bu görüşdən 18 il keçdikdən sonra şəxsən tanımadığım F.Mustafayev soyadlı bir nəfər müxbir "525-ci qəzet" in 10 yanvar 2009-cu il tarixli sayında o tarixi görüşün təfərrüatlarını qələmə almışdır"*.

1980-ci ilin dekabrı. Azərbaycanın yeganə aqrar təhsil müəssisəsi 50 illik yubileyinə hazırlaşdı. Bu yubileyə Heydər Əliyevin gəlişi gözlənilirdi. Təhsil müəssisəsi "Şərəf nişanı" ordeninə layiq görülmüşdü. Dekabrın 16-da institutun iclas salonunda ulu öndər tarixi nitqi söylədi və AKTI-nin (ADAU) bayrağına "Şərəf nişanı" ordenini sancdı. Təntəneli mərasimdən sonra ulu öndər Gəncənin hazırkı Heydər Əliyev parkında ağac əkmək istədiyini bildirdi. O zaman ulu öndərə əkmək üçün küknar ağacı verildikən o, təkidlə çinar tələb etdi və həmin çinar ağacı bu gün regionda analoqu olmayan park-kompleksin bəzəyidir. O çinar ki, Rübailin "Mənə çinar verin" şeirinin baş qəhrəmanını çevirdi.

1966-cı ildə çap etdirdiyi ilk şeirlər kitabından sonra şairin köksündəki poeziya bulağı coşub qaynamağa başladı. Beləliklə, "Sübhe yaxın" ki-

tabından sonra biri-birinin ardınca "Bir işıqlı yol üstəyəm", "Gecələr yuxusu qaçar qızların", "Gedirəm günəşi yola salmağa", "Ömrün fəsilləri", "İldırımötürən", "Altı məzar, üstü bazar dünyamız", "Zamanla əlbəyaxa", "Dünya dəlilərin şənlik evidir", "Tələsdikcə gecikirəm" və nəhayət, "Sahilsiz çaya körpü" kitabları oxuculara təqdim edildi.

Şairin birinci kitabı haqqında müxtəlif illərdə Osman Sarıvəlli "Azərbaycan", Məmməd Araz "Ulduz" jurnallarında, Qulu Xəlilov "Kommunist" qəzetində, Qərib Mehdi "Ədəbiyyat" qəzetində, Məmməd Alim "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetində fikirlər söyləmişlər.

Yeri gəlmişkən, Rübailin ilk kitabı mərhum şairimiz Məmməd Arazın təklifilə işıq üzü görmüşdür. Sonradan Şəmkir şəhərində Məmməd Arazla görüşü zamanı Rübail şairin məşhur "Dünya düzəlmir ki, düzəlmir, baba"—şeirinə qələmə aldığı "Nə vaxt düz olub ki, düzələ dünya" şeirini oxumuşdur. O vaxt xəstə olsa belə, Rübailin şeirini dinləyən böyük sənətkar ayağa qalxmağa cəhd edir və deyir: "Razıyam sənənlə, Rübail". Bu görüş son görüşlərdən olur və uzun illərin xatirəsi kimi yaddaşlarda yaşamaqdadır.

Ümumiyyətlə, şairin yaradıcılığında Gəncənin vizit kartı sayılan çinarlar hər zaman öndə dayanır. Gözəlliyə, təbiətə fərqli baxış, poetik müşahidələrin canlılığı, özünəməxsusluğu Rübail şeirində təsirlidir. Rübail oxucunu dərinəndən düşündürməyi bacarır, onun "Yatma, dəvəm, zirvələrin alçalar", "Anamın ağ kələğayısı", "Minarələr", "Təndir başında", "Çayqıraqlılar" və s. şeirlərində milli-mədəni dəyərlərimizə üstünlük verilir, onların bədii nümunələri əlvanlığı və orijinallığı ilə seçilir.

Dünyanı gəzib-dolaşan şair haralarda olur-olsun, ən qədim sivilizasiyaların hökm sürdüyü ölkələrdə belə vətən sevgisi onu rahat buraxmır. Yumruq boyda ürəyinin başında gəzdirdiyi doğma Gəncəmiz isə onun varlığıdır. Gəncə haqqında:

Müqəddəslik öz yerində bərqərar, Əlindədir həm ixtiyar, həm qərar, Ürəyimdə üç ünvanın yeri var Ulu Gəncə, Şeyx Nizami, Xan Çinar.

Bu günlərdə şairin nəfis tərtibatda nəşr olunmuş "Rübailər" kitabı, necə deyirlər, "isti-isti" oxuculara təqdim ediləcək.

Yeni çap olunacaq "Rübailər" kitabında dünyanın ekoloji problemləri, müharibələr, qantökmələr, eyni zamanda məhəbbət mövzusu da sərgilənir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, ali təhsil müəssisələri üçün dərslük və dərslük vəsaitlərində Rübailin şeirlərindən nümunələr götürülür. Müasir ekologiya (müəlliflər professor, əmək-

dar elm xadimi Ə.Əsgərov, prof. E.Hüseynov, 2004-2007-ci illər nəşrlərində), "Ekologiya", "Davamlı insan inkişafı", "Nitq mədəniyyəti", "İnsan ekologiyası" və s. dərslüklər bu qəbildəndir.

Rübail Allahverdiyevin kitabları müxtəlif xalqların dillərinə tərcümə edilib, şeirlərinə tanınmış bəstəkarlar tərəfindən mahnılar bəstələnib.

2014-cü il dekabrın 23-də Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva və rusiyalı qonaqlar Gəncəyə təşrif buyurmuşdular. Ulu öndər Heydər Əliyevin çinar əkmək ənənəsini davam etdirən Leyla xanım Gəncədə xan çinar əkmək qərarına gəlir. Bu zaman ziyalılar adından çıxış etmək yenidən Rübailə etibar edilir ("Respublika" qəzeti, 24 dekabr 2014-cü il). Şair belə bir şeirlə Leyla xanımı və qonaqları salamlayır:

Kəpəz Nizamının söz heykəlidir, Göygöl qəlb aynası, safdır, incədir, Çinar Nizamının öz heykəlidir, Harda çinar varsa, ora Gəncədir.

(*"Ömrün fəsilləri"* kitabından)

Ömrünün ixtiyar çağını yaşayan, ürəyi söz və sənət yanğısı ilə alovlanan şairlə fikirlərimizi bölüşərkən bir daha zəngin poetik duyğularla aşıb-daşan və yaratmaq eşqi ilə döyünən ürəyini səsinə eşitdik: "Mən həyatımı poeziyaya, elmə həsr etdiyimə görə xoşbəxtəm. Yazıçı adını daşımaq çox şərəflidir".

Rübail poeziyasından günlərlə danışmaq olar. Çünki o, tükənməyən bir çeşməni xatırladır. Hər gəlişi bahar tərəvətli, dəniz coşqulu, mübarek qədəmlidir. Hər dəndən darıxanda, dünyanın dər-dəzarını düşündəndə bu şeirlər insana can rahatlığı gətirir, xoş ovqat bəxş edir.

Çağdaş poeziyamızın nümayəndələrindən olan istedadlı şairimiz, əziz dostum Rübaili 75 illik yubileyi münasibətilə təbrik edərək deyirəm: Həmişə belə cavan qalın, şair, ürəyiniz yazıb-yaratmaq eşqi ilə döyünsün.

Sizə möhkəm cansağlığı, sənət uğurları arzulayıram.

Maarif RZAYEV,
"Aqrar mütəxəssis" qəzetinin
baş redaktoru,
Gəncə şəhəri.